Leesvaardigheid Nederlandse jongeren opnieuw drastisch gedaald

05-12-2023 16:18

De leesvaardigheid van Nederlandse jongeren is opnieuw sterk gedaald. Dit blijkt uit het gerenommeerde, internationale PISA-onderzoek. PISA meet de kennis en vaardigheden van 15-jarigen in leesvaardigheid, wiskunde en natuurwetenschappen. Volgens Stichting Lezen en de Leescoalitie onderstrepen de uitkomsten de urgentie van structurele aandacht voor leesbevordering en duurzame investeringen in effectief leesonderwijs.

PISA-resultaten leesvaardigheid

Uit de resultaten blijkt dat de prestaties van Nederlandse 15-jarigen op het gebied van leesvaardigheid tussen 2018 en 2022 opnieuw zijn gedaald. De daling is sterker dan tussen 2015 en 2018 en ook sterker dan in de OESO-landen gemiddeld. Nederland presteert voor leesvaardigheid nu voor het eerst onder het OESO-gemiddelde. Van alle 14 EU-landen die vanaf 2006 aan PISA hebben deelgenomen, heeft alleen Griekenland een lagere score voor leesvaardigheid gehaald dan Nederland.

Effectief leesonderwijs krijgt vorm

Gerlien van Dalen, directeur-bestuurder Stichting Lezen en voorzitter van de Leescoalitie: ‘De resultaten zijn zorgwekkend. De daling in leesvaardigheid die we in 2018 al zagen zet versterkt door. Uit het vorige week verschenen voortgangsrapport van het Nationaal Programma Onderwijs bleek al dat de basisvaardigheden van middelbare scholieren sinds de coronapandemie verder achteruit zijn gegaan. Nu zien we in de PISA-resultaten dat we er ook internationaal gezien slecht voor staan. Gelukkig zien we ook een omslag in het onderwijsveld: op steeds meer plaatsen werken leerkrachten hard aan effectief leesonderwijs. We weten al veel over interventies die de leesvaardigheid weer op peil kunnen brengen. Het is nu zaak om die kennis te verspreiden en te gebruiken. Daar zetten we samen met onze partners stevig op in.’

Met de aandacht in de conceptkerndoelen voor thematische contexten, een actueel aanbod van literatuur, rijke teksten en leesmotivatie, wordt een grote stap gezet om effectief leesonderwijs in het onderwijscurriculum te borgen. Leesconsulenten van de Bibliotheek op school kunnen scholen hierbij goed ondersteunen. ‘Ook daar zetten we een grote stap,’ aldus Van Dalen. ‘De Impulsregeling Masterplan basisvaardigheden biedt de komende drie jaar 140 vmbo-locaties en 45 praktijkonderwijslocaties de mogelijkheid te gaan samenwerken met de Bibliotheek via de Bibliotheek op school. Daarnaast kunnen 263 vmbo-locaties en 15 pro-locaties hun bestaande samenwerking met de lokale bibliotheek verder uitbouwen.’

Het is zorgwekkend dat 33 procent van de jongeren mogelijk onvoldoende leesvaardig school verlaat. ‘Maar we hebben goede hoop dat de stappen die nu gezet worden rond effectief leesonderwijs en leesbevordering positieve resultaten opleveren die zichtbaar zullen zijn bij een volgende meting. Dit betekent dat we gemotiveerder dan ooit in gezamenlijkheid de schouders eronder blijven zetten. En we hopen dat de door het ministerie van OCW ingezette koers ook onder een nieuw politiek gesternte overeind blijft.’

Over de Leescoalitie

De Leescoalitie bestaat uit tien coalitiegenoten: Stichting Lezen (voorzitter), KB nationale bibliotheek, Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek, Vereniging van Openbare Bibliotheken, Nederlands Letterenfonds, Literatuurmuseum/Kinderboekenmuseum, de Taalunie, Stichting Lezen & Schrijven, De Schoolschrijver en De Schrijverscentrale. Gezamenlijk streven deze partijen ernaar dat elk kind in 2025 met een adequaat leesniveau van school komt en dat alle volwassenen geletterd zijn of minstens daarnaar op weg zijn.

Beeld van Petra via Pixabay

Frank Veerkamp